

Dariusz Aleksander Rymar

Akta Zarządu Miejskiego i Miejskiej Rady Narodowej w Gorzowie Wielkopolskim (1945-1950) - inwentarz zespołu

---

Nadwarciański Rocznik Historyczno-Archiwalny 2/7, 57-92

2000

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

NADWARCIAŃSKI ROCZNIK
HISTORYCZNO-ARCHIWALNY
NR 7/2

Dariusz Aleksander Rymar
Gorzów

**Akta Zarządu Miejskiego i Miejskiej Rady Narodowej
w Gorzowie Wielkopolskim (1945-1950)
– inwentarz zespołu**

1. Powstanie polskiej administracji.

Kształtowanie się polskiej administracji w Gorzowie przebiegało w sposób odmienny i nietypowy nie tylko w stosunku do wyzwolanych ziem Polski centralnej lecz także w porównaniu z innymi miastami na terenie tzw. Ziemi Odzyskanych. Na tereny powiatów (obwodów) na Ziemiach Zachodnich przybywały tzw. grupy operacyjne na czele z pełnomocnikiem obwodowym z zadaniem objęcia administracji. Grupy te były wysyłane przez pełnomocników okręgowych. Jednak do Gorzowa przybyła zupełnie spontanicznie, utworzona w Wągrowcu grupa osadnicza, która nie miała formalnego mandatu do przejęcia władzy. Myśl o przejęciu Landsberga narodziła się wśród wągrowieckiej konspiracji jeszcze w czasie okupacji niemieckiej. Po przejściu frontu najpierw przez Wągrowiec, a następnie Landsberg (w styczniu 1945 r.) w Wągrowcu rozpoczęto przygotowania do wyjazdu na zachód. Grupa 42 osadników przybyła do Landsberga (po wcześniejszym uzgodnieniu przyjazdu z dowództwem wojsk radzieckich) w dniu 27 marca 1945 r. Jej szefem wybrano **Floriana Kroenke**, który zaczął się tytułować starostą powiatowym. 8 kwietnia 1945 r. otrzymał on oficjalną nominację na Pełnomocnika Obwodowego od Pełnomocnika na Okręg Pomorze Zachodnie (w którym początkowo znalazł się i obwód gorzowski).¹ W grupie wą-

---

¹ Archiwum Państwowe w Szczecinie Oddział w Gorzowie Wlkp. (dalej: APG). Starostwo Powiatowe Gorzowskie (dalej: SPG), sygn. 100, s. 118.

growieckiej znalazł się także Piotr Wysocki, który z dniem 28 marca 1945 r. rozpoczął formalne urzędowanie najpierw jako burmistrz, a później prezydent Gorzowa.²

2. Utworzenie Zarządu Miejskiego i jego reorganizacje w latach 1945-1950.

Jednym z pierwszych zadań prezydenta była organizacja urzędu. W sprawozdaniu pisanim 4 kwietnia, a więc w kilka dni po objęciu stanowiska, Wysocki pisał, iż zorganizowano 6 referatów: administracji ogólnej, gospodarczo-aprowizacyjny, pracy, mieszkaniowy, ewidencji ruchu ludności i sanitarny.³ W miarę krzepnięcia administracji przybywało także zadań, a co za tym idzie i referatów w Zarządzie Miejskiego. Jeszcze w pierwszej połowie kwietnia zorganizowano urząd stanu cywilnego. W czerwcu 1945 r. funkcjonowało już 13 komórek organizacyjnych. Były to: wydziały: gospodarczy, mieszkaniowy, pośrednictwa pracy, budowlany, nieruchomości miejskich, referaty: kultury i sztuki, opieki społecznej, wojskowy, personalny a także: biuro meldunkowe i ewidencji ludności, urząd stanu cywilnego, kasa miejska oraz inspektorat ogrodów miejskich.⁴ W listopadzie 1945 r. sporządzono pierwszy *Statut Organizacyjny Biura Zarządu Miejskiego*. Zgodnie z tym dokumentem urząd składał się z 6 wydziałów: ogólnego, finansowego, społecznego, technicznego (dawny budowlany), administracyjnego, gospodarki miejskiej oraz samodzielnego referatu kontroli miejskiej. Każdy z wydziałów dzielił się na 4-6 referatów.⁵

² Z zasiedleniem Gorzowa przez polskich osadników wiąże się także sprawa patronatu osadniczego. Akcja obejmowania patronatem miast i powiatów na Ziemiach Odzyskanych przez miasta w centralnej Polsce miała przyspieszyć i ułatwić ich zasiedlenie. Już po przybyciu do miasta pierwszej grupy z Wągrowca, właśnie Wągrowiec, a także Krotoszyn otrzymały patronat nad powiatem gorzowskim. Pomiędzy Gorzowem i Wągrowcem spisano nawet specjalną umowę w tej sprawie (zachowała się w aktach Zarządu Miejskiego). Więcej na ten temat por. D. A. Rym a r. *Bankiet patronacki*, Ziemia Gorzowska 1995 nr 28 s. 20, 21.

³ APG, Zarząd Miejski i Miejska Rada Narodowa w Gorzowie (dalej: ZMiMRN w Gorzowie), sygn. 22 s. 2.

⁴ APG, ZMiMRN w Gorzowie sygn. 22 s. 150.

⁵ APG, ZMiMRN w Gorzowie sygn. 11 s. 1. Ponadto Statut wymienia instytucje podległe Prezydentowi: Szpital Miejski nr I, Szpital Miejski nr II, Dyrekcja Wodociągów i Kanalizacji, Gazownia Miejska, Rzeźnia Miejska, Ochotnicza Miejska Straż Pożarna, Urząd Mieszkaniowy. Warto odnotować, iż na prawach referatów działały: Stolarnia Miejska (Wydz. Techniczny), Miejska Straż Ochronna (Wydz. Administr.), Tabory Miejskie oraz Łaźnia Miejska (Wydz. Gospodarki Miejskiej).

W roku 1946 Ministerstwo Ziem Odzyskanych wydało okólnik nr 20, który określał organizację biur zarządów miejskich.⁶ Dla miast wydzielonych z powiatów przewidywał on utworzenie VI wydziałów: ogólnego, administracyjnego, finansowego, społecznego, technicznego i przedsiębiorstw miejskich. Strukturę organizacyjną uzupełniał oddział lub referat inspekcji miejskiej. W stosunku do statutu obowiązującego w ZM w Gorzowie nie wprowadzał on istotnych zmian i trudno na podstawie akt zespołu ocenić, czy po wejściu okólnika w życie dokonywano jakichś zmian w statucie. Kolejny statut organizacyjny biura ZM w Gorzowie wszedł w życie z dniem 1 sierpnia 1947 r. Liczbę wydziałów ograniczono do 5. Wydział przedsiębiorstw miejskich zredukowano do rangi referatu i włączono do Wydziału Ogólnego. Pominięto także referat społeczno-polityczny zlikwidowany w 1946 r. Pozostałe wydziały pozostały w prawie niezmiennym kształcie organizacyjnym.⁷ Organizacja biura ZM według Statutu z roku 1947 wyglądała następująco:

1. Wydział Ogólny

1. Ref. Osobowy
2. Ref. Organizacyjno-Prawny
3. Ref. Statystyczny
4. Ref. Przedsiębiorstw Miejskich
5. Sekretariat ZM
6. Kancelaria Główna

2. Wydział Administracyjny

1. Ref. Ogólno-Administracyjny
2. Ref. Karno-Administracyjny
3. Ref. Wojskowy
4. Ref. Kwaterunkowy
5. Ref. Obrony Przeciwpozarowej i Przeciwlotniczej
6. Ref. Przemysłowy
7. Urząd Stanu Cywilnego
8. Biuro Ewidencji i Kontroli Ruchu Ludności
9. Referat Aprowizacyjny
10. Ref. Rolny
11. Ref. Osiedleńczy

---

⁶ Dz. Urz. MZO 1946 r. nr 2 poz.24.

⁷ APG, ZMiMRN w Gorzowie sygn. 13 s. 154.

3. Wydział Finansowy

1. Ref. Budżetowy
2. Ref. Podatkowy
3. Rachuba
4. Kasa Miejska
5. Ref. Gospodarczy
6. Ref. do spraw Ujawniania Majątku Miejskiego

4. Wydział Społeczny

1. Ref. Oświaty i Kultury
2. Ref. Opieki Społecznej
3. Ref. Zdrowia Publicznego
4. Ref. Weterynaryjny

5. Wydział Techniczny

1. Ref. Budownictwa
2. Ref. Nadzoru Budowlanego
3. Ref. Zabudowy i Pomiarów
4. Ref. Drogowo-Mostowy
5. Ref. Ogrodnictwa Miejskiego

6. Samodzielny Referat Inspekcji Miejskiej

Do kolejnych zmian w organizacji ZM w Gorzowie doszło w 1948 r. W związku z powierzeniem miastu uprawnień władz powiatowych z dniem 1 kwietnia utworzono Referat Polityczny (w Wydz. Ogólnym), przekształcono Ref. Obrony Przeciwlotniczej w Ref. Ochrony Przed Pożarami i in. Kłęskami, oraz Ref. Przemysłowy w Ref. Przemysłowo-Handlowy. Ponadto utworzono Archiwum Miejskie, które stało się komórką organizacyjną Wydz. Ogólnego.⁸ W kwietniu utworzono w Wydz. Finansowym nowy Referat Egzekucyjny.⁹ Następnie, wykonując zalecenia zawarte w okólniku MZO nr 36 z 1 VII 1948 r. wydzielono z Wydz. Administracyjnego Ref. Osiedleńczy i z dniem 3 stycznia 1949 r. utworzono Oddział Osiedleńczy.¹⁰ W 1948 r. utworzono także Miejski Urząd Planowania Przestrzennego (na prawach samodzielnej komórki organizacyjnej), Ref. Czynszowy oraz Ref. Ruchu Drogowego (obydwa referaty w Wydz. Administracyjnym). W aktach brak zarządzenia powołują-

⁸ Zarządzenie nr 51 Prezydenta Miasta. APG, ZMiMRN w Gorzowie sygn. 56 s. 71n.

⁹ APG, ZMiMRN w Gorzowie sygn. 56, s. 93.

¹⁰ Dz. U. MZO 1948 nr 13, poz. 122.

cego te komórki. W zarządzeniu z 3 stycznia 1949 r. określono ich wykazy akt, a zatem musiały działać już wcześniej. Kolejne zmiany w statucie organizacyjnym ZM wprowadzono od 1 czerwca 1949 r.¹¹ Referat Gospodarczy wyłączono Wydz. Ogólnego i przeniesiono do Wydz. Finansowego. Z dniem 15 czerwca 1949 r. utworzono Samodzielne Miejskie Biuro Pomiarów (na prawach wydziału), przekształcono Ref. Przemysłowo-Handlowy na Ref. Przemysłowy oraz utworzono Referat Handlu (w Wydz. Administracyjnym). Zlikwidowano także Ref. Apropowizacji.¹² Ponadto, w ślad za okólnikiem MAP z dnia 29 XII 1948 r. w sprawie utworzenia wydziałów personalnych, prezydent w 1949 r. wyłączył sprawy personalne z Wydziału Ogólnego i utworzył Samodzielny Referat Personalny.¹³

Do następnych zmian doszło w roku 1950. Z dniem 1 stycznia 1950 r. przeprowadzono gruntowną reorganizację biura ZM. Niewielka ilość zachowanych materiałów z tego okresu nie pozwala na dokładne ich przedstawienie. Wiadomo jednak, iż wszystkie wydziały przemianowano na oddziały.¹⁴ Z dniem 1 stycznia powołano także Oddział Majątku Przedsiębiorstw.¹⁵ Kompletny, nowy statut organizacyjny przyjęto na posiedzeniu kolegium ZM w dniu 18 stycznia i przedłożono go

¹¹ Zmiany w Statucie z lat 1948-49 były realizacją szeregu zarządzeń i instrukcji wydawanych przez organy centralne. Do najważniejszych należały: Okólnik nr 63 MAP z dn. 20 lipca 1948 r. w sprawie wzorów statutów organizacyjnych Biur Zarządów Miejskich (Dz. Urz. MAP 1948 nr 24 poz. 214; Zarządzenie Prezesa Gł. Urzędu Pomiaru Kraju z dn. 28 listopada 1946r. o organizacji i zakresie działania biur pomiarów (Dz. Urz. MZO 1947 Nr 5 poz. 83); Zarządzenie Min. ZO z dnia 15 marca 1948r. o organizacji miejscowych urzędów planowania przestrzennego (Dz. Urz. MZO Nr 5 poz. 44); Zarządzenie Min. Odbudowy z 18 października 1948 r. w sprawie instrukcji wykonawczej dla zarządów miejskich i gminnych jako władz czynszowych pierwszej instancji; Zarządzenie Ministrów ZO i AP z dn. 18 grudnia 1948 r. w sprawie sposobu założenia i utrzymania w stanie aktualności ewidencji osób podlegających powszechnemu obowiązkowi wojskowemu; Zarządzenie wojewody poznańskiego z dn. 24 lutego 1949 r. w sprawie referatów ruchu drogowego w starostwach powiatowych oraz zarządach miejskich miast wydzielonych (Poznański Dziennik Wojewódzki (dalej: PDW) 1949 nr 8 poz. 146); Zarządzenie Woj. Poznańskiego w sprawie utworzenia Wydziału Handlu w Urzędzie Woj. Poznańskim i referatów handlu w starostwach (PDW 1949 nr 11 poz. 230).

¹² APG, ZMiMRN w Gorzowie sygn. 56 s. 165.

¹³ Dokładnej daty nie udało się ustalić. Pod koniec roku 1949 r. w aktach pojawiają się wzmianki o Samodzielnym Ref. Personalnym.

¹⁴ Zmiany polegały na dostosowaniu struktury ZM do zaleceń MAP wynikających ze wspomnianego powyżej okólnika nr 63 z 20 lipca 1948r. oraz jego zmian zawartych w okólniku nr 110 z 26 listopada 1949r. (Dz. Urz. MAP 1949 nr 51 poz. 372).

¹⁵ APG, ZMiMRN w Gorzowie sygn. 376 s. 1. Oddział powstał na bazie działającego wcześniej Referatu Przedsiębiorstw Miejskich.

do zatwierdzenia MRN.¹⁶ Ostatnia struktura organizacyjna przedstawiała się nast.:¹⁷

1. Oddział Planowania

1. Ref. Statystyczny
2. Ref. Planowania

2. Oddział Organizacyjny

1. Sekretariat
2. Ref. Organizacyjny
3. Ref. Socjalny
4. Kancelaria Główna
5. Archiwum Miejskie

3. Oddział Administracyjny

1. Ref. Gospodarki Lokalami i Czynszów
2. Biuro Ewidencji i Kontroli Ruchu Ludności
3. Ref. Handlu
4. Ref. Przemysłu
5. Ref. Karno-Administracyjny

4. Oddział Społeczno-Polityczny

1. Ref. Ogólno-Polityczny
2. Ref. Społeczny

5. Oddział Osiedleńczy

1. Ref. Ogólny
2. Ref. Osadnictwa Nierolniczego
3. Ref. Osadnictwa Rolnego

6. Oddział Wojskowy

1. Ref. Ogólny
2. Ref. Wojskowy

7. Oddział Finansów

1. Ref. Budżetowy
2. Ref. Świadczeń i Danin Komunalnych

---

¹⁶ Niestety nie odnaleziono tego dokumentu.

¹⁷ Odtworzona na podstawie planów pracy oddziałów. Prawdopodobnie w strukturze brakuje wszystkich referatów.

3. Ref. Egzekucyjny
4. Podatkowy
5. Rachuba

8. Oddział Zdrowia

1. Ref. Sanitarny
2. Ref. Higieny i Lecznictwa

9. Oddział Oświaty, Kultury i Sztuki

1. Ref. Oświaty
2. Ref. Kultury i Sztuki

10. Oddział Pomocy Społecznej

11. Oddział Techniczny

1. Ref. Drogowy
2. Ref. Budowlany
3. Ref. Budownictwa i Nadzoru Budowlanego
4. Ref. Ogrodnictwa i Plantacji Miejskich

12. Oddział Majątku Przedsiębiorstw

1. Ref. Ogólny
2. Ref. Finansowy
3. Ref. Gospodarczy
4. Ref. Techniczny

13. Biuro Pomiarów

14. Samodzielny Referat Personalny

15. Miejski Urząd Planowania Przestrzennego

16. Samodzielny Ref. Inspekcji Miejskiej

17. Urząd Stanu Cywilnego

W nowym kształcie organizacyjnym ZM działał tylko kilka miesięcy. W czerwcu 1950 r. weszła w życie ustawa z dn. 20 marca 1950 r. o terenowych organach jednolitej władzy państwowej. Ustawa ta likwidowała zarządy miejskie. Ich zadania przejęły nowe urzędy - prezydium miejskich rad narodowych. W połowie czerwca 1950 r. rozpoczęło działalność Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Gorzowie, które przejęło

władzę w mieście. Ostatnie posiedzenie Zarządu Miejskiego odbyło się 24 maja 1950 r.

3. Działalność i kompetencje Zarządu Miejskiego

Podstawami prawnymi działalności ZM była ustawa z dn. 23 marca 1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorialnego; ustawa z dn. 11 września 1944 r. o organizacji i zakresie działania rad narodowych oraz dekret z dnia 23 listopada 1944 r. o organizacji i zakresie działania samorządu terytorialnego.¹⁸ W myśl tych przepisów ZM był organem wykonawczym ciała przedstawicielskiego jakim była rada narodowa. Jednakże w przypadku Ziem Odzyskanych rady zaczęły działać dopiero w końcu 1945 r. Przepisy dotyczące organizacji samorządów miejskich stwarzały możliwość dla miast liczących powyżej 25 tys. mieszkańców ich wydzielenie z powiatowych związków samorządowych. W takim przypadku szefem zarządu miejskiego był prezydent (w przypadku miast niewydziałonych był to burmistrz).

W Gorzowie, niemal od samego początku P. Wysocki nosił tytuł prezydenta¹⁹. Decyzja o wydzieleniu miasta zapadła dopiero na początku sierpnia, a weszła w życie z dniem 1 września 1945 r., pomimo, że miasto liczyło wówczas zaledwie ok. 8,5 tys. mieszkańców (w tym zaledwie 2.263 Polaków).²⁰ Od tego momentu miasto uzyskało status powiatu, a prezydent uzyskał uprawnienia pełnomocnika obwodowego Rządu RP na miasto Gorzów, a więc został starostą powiatowym (grodzkiem).²¹ W połowie 1946 r., pomimo, że liczba ludności w Gorzowie znacznie wzrosła (wynosiła w końcu roku niewiele ponad 25 tys. mieszkańców w tym 24.460 Polaków), miasto utraciło status powiatu. Na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 29 maja 1946 r. w sprawie tymczasowego podziału administracyjnego Ziem Odzyskanych zlikwidowano powiat grodzki w Gorzowie i włączono go do powiatu gorzowskiego.²²

---

¹⁸ Dz. U. RP 1944 nr 5 poz. 22; nr 14 poz. 74. Por. także: Z. Chmielowski, *Kancelaria miejska na ziemiach zachodnich i północnych w latach 1945-1950*, Szczecin 1982, s. 20.

¹⁹ W dokumentach mniej więcej do połowy kwietnia 1945 r. występuje jako „burmistrz”, później używa już tytułu „prezydent”.

²⁰ APG, ZMiMRN w Gorzowie sygn. 22 s. 33, Protokół z posiedzenia MRN 21 VII 1949. Od lipca 1945 r. Gorzów wraz z całą tzw. Ziemią Lubuską został włączony do województwa poznańskiego. Decyzja o wydzieleniu Gorzowa została opublikowana w PDW 1945 r. nr 8 poz. 54.

²¹ Prezydent podpisywał się często jako „Pełnomocnik Obwodowy Rządu RP na m. Gorzów n. Wartą”. APG, ZMiMRN w Gorzowie sygn. 7 s. 140; PDW 945 nr 7 poz. 48.

²² Dz. U. 1946 Nr 28. poz.177; PDW 1946 nr 28 poz. 286.

Do kolejnej zmiany statusu Gorzowa doszło w roku 1948. Z dniem 1 kwietnia Gorzów ponownie został miastem wydzielonym a prezydent ponownie otrzymał uprawnienia starosty powiatowego.²³

W myśl dekretu z 23 listopada 1944 r. zarząd miejski powinien się składać z prezydenta, jego zastępcy oraz 3-6 członków (art. 24). Jednak w Gorzowie, a także w innych miastach, w początkowym okresie zarządy miejskie składały się z dwóch osób – prezydenta (lub burmistrza) i jego zastępcy. Dlatego wojewoda poznański już w sierpniu 1945 r. zalecił niezwłoczne powołanie 3-5 ławników, *którzy współdziałać będą z prełożonymi gmin miejskich i wiejskich w administracji tych gmin*.²⁴ Ławnicy mieli stanowić namiastkę zarządów miejskich, do czasu ich powołania przez rady narodowe (które jeszcze nie działały). W Gorzowie podjęto prace nad powołaniem ławników, jednak w aktach nie odnaleziono informacji o ich działalności.²⁵ Zarząd Miejski w pełnym składzie powołano w Gorzowie dopiero na posiedzeniu MRN 22 kwietnia 1947 r. Od tej pory kolegium Zarządu Miejskiego składało się z 7 osób: prezydenta, jego zastępcy i 5 członków.

Prezydent, w okresie gdy miasto było wydzielone, jako sprawujący funkcję starosty grodzkiego, podlegał wojewodzie. Wówczas też szersze były jego kompetencje wynikające z rangi powiatu. Do takich należały np. sprawy z zakresu społeczno-politycznego, którymi zajmowała się tylko administracja szczebla powiatowego.²⁶ Kompetencje prezydenta zostały zarysowane po raz pierwszy w Okólniku wojewody poznańskiego z 16 sierpnia 1945 r. Jako uprawnienia prezydenta określono prawo uruchamiania przedsiębiorstw, usuwanie śladów niemieczyny, ustalanie nazw ulic oraz posługiwanie się herbem miasta.²⁷ Jako pełnomocnik obwodowy, prezydent, zgodnie z dekretem o zarządzie Ziemi Odzyskanych, otrzymał także prawo wydawania *slużbowych zarządzeń wszystkim władzom, urzędom i organom urzędowym w granicach zakresu działania Ministerstwa Ziemi Odzyskanych*.²⁸ Uprawnienia pełnomocników zostały dodatkowo sprecyzowane w okólniku Nr 38 z dn. 13 kwietnia 1946 r. MZO²⁹. Okólnik podkreślał, iż obwodowy pełnomocnik rządu, na pod-

²³ M.P. 1948 nr 24 poz. 96; PDW 1948 nr 8 poz. 106.

²⁴ PDW 1945 nr 7 poz.48.

²⁵ APG, ZMiMRN w Gorzowie sygn. 22 s. 33.

²⁶ Sąd Referat Społeczno-Polityczny w Zarządzie Miejskim w Gorzowie działał w latach 1945-46 i 1948-1950.

²⁷ PDW 1945 nr 7 poz. 48.

²⁸ Dz. U. 1945 Nr 51 poz. 295.

²⁹ Dz. Urz. MZO 1946 Nr 4, poz.44.

ległym sobie terenie jest *stłubowym zwierzchnikiem władz, urzędów i organów, oraz przewodniczącym wszystkich organów kolegialnych (komisji itd.)*. Prezydent wraz z całym zarządem miejskim pełnił rolę organu wykonawczego miejskiej rady narodowej. Kolegium Zarządu Miejskiego oprócz funkcji wykonawczych zajmowało się także przygotowaniem materiałów na posiedzenia rady narodowej, ustalaniem projektu budżetu, podejmowało decyzje o oddaniu w dzierżawę nieruchomości, rozpatrywaniem ofert w przetargach i in. Zarząd obradował kolegialnie na odbywanych raz w tygodniu posiedzeniach. Zarządowi Miejskiemu podlegały przedsiębiorstwa miejskie. W przypadku Gorzowa były to: Rzeźnia Miejska, Gazownia Miejska, Wodociągi i Kanalizacja, Zakład Oczyszczania Miasta, Tabory Miejskie, Stacja Pomp, Ogrody Miejskie, Lasy Miejskie, Stolarnia Miejska, Tartak w Deszcznie, Łażnia Miejska, Miejska Komunikacja Publiczna, Zarząd Nieruchomości Miejskich, oraz dwa szpitale miejskie.

Od początku działalności polskiej administracji Gorzów był podzielony na cztery dzielnice: Wschód, Zachód, Północ i Południe. Początkowo dzielnice pogrupowano po dwie: Północ-Południe i Wschód-Zachód, a na ich czele stali burmistrzowie. Burmistrzem dzielnicy Wschód-Zachód był **Gerhard Konopa**, a Północ-Południe **Franciszek Grajkowski** (do końca kwietnia) i **Ireneusz Urbański** (V-VI). W końcu czerwca 1945 r. dzielnice rozdzielono, a na przelożonych w miejsce burmistrzów powołano naczelników. Naczelnikami dzielnic byli: Północ (mieściła się przy ul. Mickiewicza 13): **Ryszard Głowacz** (VI-IX), **R. Szczepański** (XI-XII); Południe (ul. Miła, wkrótce przemianowana na Wawrzyniaka nr 80): **Ireneusz Urbański** (VI-XII); Wschód (ul. Chrobrego 16): **G. Konopa** (VI-VII); **Kazimierz Jasiński** (11 IX – 31 XII); Zachód (ul. W. Wasilewskiej 36 – obecnie ul. Sikorskiego): **K. Jasiński** (9 IV – IX); **Z. Gulczyński** (IX-XII). Urzędy dzielnic zatrudniały po kilkanaście osób. Początkowo byli to Niemcy, z czasem zastępowano ich Polakami. Z dniem 31 grudnia 1945 podział na dzielnice zlikwidowano.³⁰

4. Miejska Rada Narodowa

Zgodnie z ustawą z 11 września 1944 r. *funkcje planowania działalności publicznej oraz kontroli nad rządowymi i samorządowymi organami wykonawczymi* sprawowały rady narodowe. Rady narodowe były zorganizowa-

³⁰ APG, ZMiMRN sygn. 26 s. 2: *Sprawozdanie Zarządu Miejskiego za grudzień 1945 r.* Zob. także: ZMiMRN w Gorzowie, sygn. 7, s. 140; sygn. 27, sygn. 22, s. 59; APG, SPG, sygn. 9 s. 3; L. K r u s z o n a, *Gorzów, miasto uskrzeszone*, w: *Wyjście na prostą. Pamiętniki z lat 1944-1969*. Warszawa 1973, s. 233-234.

ne na zasadzie *hierarchicznego podporządkowania*. Zgodnie z tą zasadą ważniejsze uchwały rady niższego szczebla musiały być zatwierdzone przez prezydium rady szczebla wyższego. Rada niższego szczebla była zobowiązana także do przysyłania miesięcznych sprawozdań radzie nadrzędnej. Rady narodowe miast wydzielonych miały uprawnienia rad powiatowych. Pracami rad kierowały prezydia składające się z przewodniczącego, jego zastępcy i 3 członków. Rady mogły powoływać komisje. Ich liczba była uzależniona od decyzji poszczególnych rad. Ustawa nakazywała jedynie tworzenie obligatoryjne 3 komisji: finansowo-budżetowej, oświatowej i kontroli społecznej. Rada miała obradować na sesjach zwoływanych co najmniej raz na miesiąc. Do zadań rad należało: uchwalanie budżetu, kontrola działalności organów wykonawczych, wybieranie organów wykonawczych, uchwalanie zasad zaciągania pożyczek, zbycia lub nabywania nieruchomości.

Na terenie Ziemi Odzyskanych rady powstawały dopiero w końcu 1945 r. W ślad za postanowieniem Prezydium KRN w sprawie tworzenia rad narodowych na Ziemiach Odzyskanych, wojewoda poznański wydał specjalne pismo w tej sprawie. Zalecił w nim utworzenie w pierwszym etapie tymczasowych rad narodowych. Rady miały być powołane w zmniejszonym składzie. Ich składy personalne miały być stopniowo rozszerzane w miarę napływu osadników. Wojewoda ustalił (w oparciu o ustawę 11 września 1944 r.), iż w miastach do 5000 mieszkańców powinno być 12 radnych. Radnych miały wydelegować partie polityczne (działające legalnie), związki zawodowe oraz organizacje społeczne. Przewodniczącymi rad mieli być z urzędu pełnomocnicy obwodowi (w powiatach), prezydenci, burmistrzowie, wójtowie.³¹

W dniach 14-15 listopada 1945 r. gorzowska Międzypartyjna Komisja Porozumiewawcza ustaliła skład rady miejskiej. Tymczasowa Miejska Rada Narodowa ukonstytuowała się na pierwszym posiedzeniu w dniu 10 grudnia 1945 r. Stanowiło ją wówczas 12 osób. Pierwszym jej przewodniczącym został prezydent P. Wysocki. Oprócz niego do prezydium powołano jeszcze 4 osoby.

W następnych miesiącach stale wzrastał skład rady. Pod koniec 1946 r. było już 34 radnych a w roku 1948 czterdziestu. Począwszy od czwartego posiedzenia, które miało miejsce 29 stycznia 1946 r. zaprzestano używania określenia *Tymczasowa MRN*. Jednak o rezygnacji z tymczasowości Rady można mówić dopiero od sierpnia tego roku. Na posiedzeniu Rady w dniu 5 sierpnia 1946 r. prezydent zrezygnował z funkcji

---

³¹ Pismo woj. poznańskiego L.dz. S. A. I. 22/15/45 z dn. 31 października 1945 r.

przewodniczącego MRN. Jednocześnie wybrano nowego przewodniczącego, którym został Walerian Leśnicki. Na następnym posiedzeniu w dn. 12 sierpnia, obecny był także Naczelnik Wydziału Ziemi Lubuskiej Urzędu Wojewódzkiego Poznańskiego, który uznał, iż *MRN urzęduje w pełnym składzie i oparta jest na obowiązujących przepisach prawnych*. Jednocześnie stwierdził, iż *zyczeniem wojewody jest aby właśnie w Gorzowie, stolicy Ziemi Lubuskiej, ciało samorządowe było należycie wybrane*. Wówczas przeprowadzono pierwsze na Ziemi Lubuskiej wybory prezydenta przez radę. W tajnym głosowaniu został nim ponownie P. Wysocki.

Rada gorzowska zbierała się stosunkowo często na sesjach. W roku 1946 odbyła aż 42 posiedzenia. W sumie, w latach 1945-1949 odbyła 73 posiedzenia.³² Sukcesywnie powoływano komisje MRN. W sierpniu 1946 r. działały już nast. komisje: finansowo-budżetowa, oświatowa, kontroli społecznej, lokalowa, szacunkowo-rachunkowa, weryfikacyjna dla ludności autochtonicznej, działalności PUR, osiedleńcza, szacunkowa nieruchomości i ruchomości. W następnych latach powołano kolejne stałe lub doraźne komisje. W ciągu istnienia MRN funkcjonowało w różnych okresach kilkadziesiąt komisji.

Obsługę kancelaryjną MRN prowadził Sekretariat MRN, który, jak to wynika z akt, zorganizowano już w początkach 1946 r.³³

MRN zakończyła działalność wraz z Zarządem Miejskim w końcu maja 1950 r.

5. Dzieje akt ZMiMRN.

Już w pierwszych dniach urzędowania polskiej administracji w Gorzowie pojawił się problem zabezpieczenia materiałów archiwalnych niemieckiego magistratu. Akta zachowały się w dobrym stanie i było ich stosunkowo dużo – ok. 130 m.b. (w tym dokumenty pergaminowe od 1316 r.). Już od 1945 r. akta te zabezpieczali archiwiści miejscy: Arnold Engel, Stanisław Perz i przede wszystkim Stefan Paternowski.³⁴ Jednak dopiero z dniem 1 kwietnia 1948 r. utworzono Archiwum Miejskie jako komórkę organizacyjną ZM. Jednocześnie ustalono wykaz akt dla Archiwum. Przewidywano, iż w Archiwum będą powstawały nast. teczki:

0 - Okólniki, pisma okólne,

1 - Sprawy związane z uporządkowaniem akt ponemieckich,

³² W aktach nie zachowały się protokoły z posiedzeń z roku 1950.

³³ Składał się wówczas z sekretarza i urzędnika. Planowano jeszcze zatrudnienie dwóch osób. Pismo z dn. 22 II 1946 r. (APG, ZMiMRN w Gorzowie sygn. 415, s. 35).

³⁴ A. Engel był na stanowisku „archiwisty miejskiego” już od 8 maja 1945 r. (APG, ZMiMRN w Gorzowie sygn. 372, s. 130).

- 2 - Przyjmowanie i segregacja akt Biura ZM,
- 3 - Wydobywanie i udzielanie akt na zapotrzebowanie poszczególnych jednostek organizacyjnych,
- 4 - [pozostawiono jako rezerwę],
- 5 - Różne.

Jak zatem wynika to z wykazu akt, Archiwum zajmowało się opracowywaniem akt poniemieckich, przejmowaniem akt polskich oraz ich udostępnianiem. Jednak, jak się okazało, pierwsze akta polskie trafiły do Archiwum dopiero w 1952 r., a więc już w trakcie działalności sukcesora ZM – Prezydium Miejskiej Rady Narodowej. Wizytujący archiwum PMRN przedstawiciel Powiatowego Archiwum Państwowego w Gorzowie w dniu 19 kwietnia 1952 r. odnotował, że znajdują się tu tylko akta niemieckie, i że trwają prace nad przekazaniem akt polskich powstałych po 1945 r. W trakcie następnej wizyty w dn. 23 września tego samego roku kierownik PAP odnotował, iż w archiwum znajduje się już 10 m³, akt od roku 1945, *ulożonych na podłodze, bez spisu*. Akt tych nieuporządkowano przed przekazaniem. Podczas kontroli archiwum w latach następnych przedstawiciele archiwum państwowego zalecali uporządkowanie akt i ich przekazanie do AP. W trakcie kontroli 16 lutego 1957 r. wizytujący archiwum uznał, iż akta są uporządkowane i mogą zostać przekazane do AP. Nastąpiło to w dniu 1 grudnia 1958 r. Jak się jednak okazało była to tylko pierwsza część akt miejskich z lat 1945-1950. W latach następnych do Archiwum Państwowego trafiały kolejne dopływy akt. Ostatni dopływ miał miejsce w 1995 r.

W Archiwum Państwowym akta poddano pracom porządkowym. Akta Zarządu Miejskiego oraz Miejskiej Rady Narodowej potraktowano jako oddzielne zespoły i osobno zinwentaryzowano. Do akt sporządzono inwentarze kartkowe. Samych akt nie porządkowano wewnątrz, mimo, iż w większości były w układzie kancelaryjnym tj. początek teczki był na jej spodzie a koniec na górze. Następnie akta sklejkowano, spaginowano i zmikrofilmowano. Prace zamknęło w roku 1973 sporządzenie wstępu do inwentarzy. Wstęp ten jednak zaginął. Po tych pracach zespoły liczyły: ZM 366 j.a. (3,5 m.b.), i MRN 100 j.a. (1,1 m.b.). Akta tajne, w miarę przejmowania ewidencjonowano osobno, w zespole Prezydium Miejskiej Rady Narodowej.

W roku 1996 zespoły ponownie opracowano. W trakcie prac połączono obydwa zespoły w jeden. Zasadniczą jednak czynnością była wymiana mocno sfatygowanych okładek teczek, które nie chroniły akt przed zniszczeniami. Akt, poza nielicznymi jednostkami, nie porządkowano wewnątrz, gdyż są one sklejkowane i spaginowane. W trakcie prac do zespołu

włączono dopływy z lat 1980-1995 oraz akta tajne. Ponieważ akta w znacznej części były już wcześniej zmikrofilmowane, zrezygnowano z ingerencji wewnątrz nawet nie klejonych teczek. Tylko teczki z dopływów z lat 1980-95 porządkowano wewnątrz, część z nich podzielono na mniejsze jednostki. Z akt Zarządu Miejskiego wyłączono 3 jednostki archiwalne i przełożono je do innych zespołów archiwalnych.³⁵ Prace zakończyło sporządzenie wstępu, inwentarza książkowego oraz konkordancji sygnatur.

6. Inwentarz akt Zarządu Miejskiego i Miejskiej Rady Narodowej

Uporządkowany i zinwentaryzowany zespół liczy 515 j.a.³⁶, co stanowi 5,50 m.b. akt. Procentowy stan zachowania akt w zespole jest różnicowany w poszczególnych komórkach organizacyjnych.

Schemat układu akt w zespole przedstawia się następująco:

I. Zarząd Miejski

1. Oddział Organizacyjny – 1945-1950, sygn. 1-73
2. Oddział Administracyjny – 1945-1946, sygn. 74-77
3. Oddział Społeczno-Polityczny – 1945-1950, sygn. 78-120
4. Oddział Osiedleńczy – 1945-1950, sygn. 121-204
5. Oddział Wojskowy – 1948-1950, sygn. 205-209
6. Oddział Finansowy – 1945-1950, sygn. 210-225
7. Oddział Zdrowia – 1945-1950, sygn. 226-249
8. Oddział Opieki Społecznej – 1945-1949, sygn. 250-253
9. Oddział Techniczny – 1945-1949, sygn. 254-341
10. Oddział Majątku Przedsiębiorstw – 1946-1949, sygn. 342-368
11. Biuro Pomiarów – 1946-1948, sygn. 369-371
12. Samodzielny Referat Personalny – 1945-1950, sygn. 372-376
13. Miejski Urząd Planowania Przestrzennego – 1948-1949, sygn. 377-383
14. Samodzielny Referat Inspekcji Miejskiej – 1946-1950, sygn. 384-411

II. Miejska Rada Narodowa

1. Akta organizacyjne – 1945-1950, sygn. 412-449
2. Protokoły z sesji MRN – 1945-1949, sygn. 450-469
3. Materiały komisji MRN – 1945-1950, sygn. 470-515

³⁵ 2 do akt Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Gorzowie i 1 do zespołu Zakładów Włókien Chemicznych „Silon” w Gorzowie.

³⁶ W rzeczywistości jest to 514 j.a. Jednej jednostki nie udało się bowiem odnaleźć. Najprawdopodobniej zaginęła bezpowrotnie. Jest jednak zachowany jej mikrofilm. Dlatego pozostawiono ją w inwentarzu.

Poniżej zamieszczono inwentarz akt.

Sygn.	Tytuł, treść	Daty	Liczba stron	Sygnatury dawne	Sygn. mikrofilmu
-------	--------------	------	--------------	-----------------	------------------

Zarząd Miejski
ODDZIAŁ OGÓLNY

Referat Organizacyjno-Prawny

1	Zbiór okólników i zarządzeń własnych	1945	s. 85	6	U-2937
2	Okólniki i zarządzenia	1945-1947	s. 261	7	U-2938
3	Zbiór okólników i zarządzeń władz przełożonych	1946-1950	s. 128	8	U-2939
4	Okólniki i zarządzenia władz przełożonych i własne	1947-1949	s. 91	9	U-2940
5	Okólniki i zarządzenia władz przełożonych (odpisy zarządzeń przedwojennych)	1945	s. 95	10	U-2941
6	Pierwsi pionierzy przybyli do Gorzowa 27 III 1945	1945	s. 1		
7	Organizacja Zarządu Miejskiego i zasady urzędowania ³⁷	1945-1946	s. 162	11	U-2942
8	Sprawy organizacyjne-ogólne ³⁸	1945	s. 91	12	U-2943
9	Sprawy organizacyjne biur Zarządu Miejskiego	1948-1949	s. 36	13	U-2944
10	Organizacja biur ZM, biurowość, plany pracy	1950	s. 173	14	U-2945
11	Uchwały, statuty i regulaminy	1945-1950	s. 204	15	U-2946
12	Różne sprawy prawne ³⁹	1946-1949	s. 84	16	U-2947
13	Opiniowanie pod względem prawnym wszelkich spraw ⁴⁰	1947-1949	s. 61	17	U-2948
14	Opracowywanie regulaminów i instrukcji	1949	s. 43	18	U-2949
15	Opiniowanie pod względem prawnym wszelkich spraw dla potrzeb poszczególnych jednostek organizacyjnych, przedsiębiorstw i zakładów	1950	s. 2	19	U-2950
16	Statuty, regulaminy i instrukcje ⁴¹	1950	s. 49	20	U-2951

³⁷ Sprawozdania instytucji miejskich i niezespołonych

³⁸ Sprawozdania ZM za grudzień 1945. Sprawa morderstwa J. Zwolińskiego.

³⁹ Plakaty dot. zbiórki złomu i rozbiórki ruin.

⁴⁰ Dot. Związku Międzykomunalnego w Gorzowie.

⁴¹ Miejski Zakład Ogrodniczy, Zakład Oczyszczania Miasta, Wodociągi i Kan., Gazownia, MZK i in.

17 Sprawy reprezentacyjne i etyk., uroczystości oficjalne z udziałem Prezydenta Miasta	1945	s. 18	22	U-2953
18 Stanowisko Prezydenta jako reprezen- tanta rządu. Zbiór okólników własnych	1945	s. 23	21	U-2952
19 Sprawy związane ze stanowiskiem Prezydenta Miasta jako starosty grodzkiego	1950	s. 13	24	U-2955
20 Protokoły ze zjazdów starostów i prezydentów miast wydzielonych ⁴²	1945-1950	s. 70	25	U-2956
21 Sprawy władz i urzędów niezespołnych	1945-1949	s. 36	26	U-2957
22 Sprawozdania okresowe jednostek organizacyjnych ⁴³	1945	s. 270	27	U-2958
23 Sprawozdania jednostek organizacyjnych ZM	IVI 1946	s. 379	28	U-2959
24 Sprawozdania jednostek organizacyjnych ZM	VII-XII 1945	s. 261	29	U-2960
25 Sprawozdania miesięczne i kwartalne	1947-1948	s. 206	30	U-2961
26 Zarządzenia i sprawozdawczość (sprawozdania mies.)	1946	s. 253		Poufne 46
27 Zarządzenia i sprawozdawczość (sprawozdania mies.)	1947	s. 71		Poufne 47
28 Sprawozdanie ZM za IV kwartał 1947	1947	s. 10		
29 Sprawozdania z działalności rady narodowej i ZM	1949-1950	s. 113	367	1949
30 Sprawozdanie Prezydenta z działalności ZM s. 18	23			U-2954
31 Sprawozdanie członka ZM w sprawie wodociągów miejsk.	1949	s. 3	31	U-2962
32 Sprawy związane z dokształcaniem pracowników	1949	s. 73	32	U-2963
33 Sprawy gospodarcze miasta ⁴⁴	1945	s. 418	33	U-2964
34 Umowy dzierżawne ⁴⁵	1946-1947	s. 39	34	U-2965
35 Przywrócenie posiadania nieruchomości (sprawy autochtonów)	1948	s. 10	35	U-2966
36 Sprawa urzędzenia hal targowych (pod wiaduktem kolejowym) ⁴⁶	1948	s. 20	36	U-2967

⁴² Sprawozdania sytuacyjne prezydenta.

⁴³ M.in. pierwsze sprawozdanie prezydenta z 4 kwietnia 1945 r.; tekst umowy patronackiej Gorzów-Wągrowiec.

⁴⁴ Niemcy zatrudnieni przez ZM, zarządzenia burmistrzów od 31. 03.1945; kilka pism w jez. niemieckim, pieczęć gorzowskiej Niemieckiej Partii Komunistycznej z 1945 r., książka telefoniczna Gorzowa z IX 1945 r.

⁴⁵ M.in. z malarzem Z. Szczepanem i Miejskim Kom. Opieki Społ.

⁴⁶ Kosztorys i plan.

37 Opracowywanie i opiniowanie umów zawieranych przez gminę	1948-1949	s. 3	37	U-2968
38 Prowadzenie spraw sądowych i hipotecznych	1950	s. 110	38	U-2969
39 Zmiany granic miasta ⁴⁷	1946-1949	s. 75	39	U-2970
40 Używanie nazwy „Gorzów”	1945	s. 3		
41 Sprawy herbu miasta	1947-1948	s. 3	40	U-2971
42 Sprawy różne (korespondencja) ⁴⁸	1945	s. 304	41	U-2972
43 Sprawy różne	1948-1949	s. 174	42	U-2973

Referat Statystyczny

44 Statystyka ogólna ze wszystkich dziedzin gospodarki i administ. miejskiej	1948	s. 6	43	U-2974
45 Opracowywanie zestawień statystycznych	1948	s. 123	44	U-2975
46 Raporty sytuacyjne ⁴⁹	1947-1948	s. 230	45	U-2976
47 Naturalny ruch ludności	1948	s. 116	46	U-2977
48 Ubój zwierząt (statystyka)	1948	s. 32	47	U-2978
49 Kronika miejska	1949	s. 30	48	U-2979

Sekretariat

50 Okólniki, pisma okólne, zarządzenia władz przełożonych i własne	1946	s. 325	141	U-3071
51 Okólniki, pisma okólne	1947	s. 30	142	U-3072
52 Zarządzenia władz przełożonych i własne, okólniki	1950	s. 113	143	U-3073
53 Zarządzenia wewnętrzne prezydentów	1945-1947	s. 151	114	U-3045
54 Zarządzenia wewnętrzne	1947-1948	s. 132	115	U-3046
55 Okólniki, pisma okólne, zarządzenia władz przełożonych i własne	1947-1950	s. 43	116	U-3047
56 Książka zarządzeń Prezydenta	1947-1949	s. 185	117	U-3048
57 Zarządzenia (dot. podatków)	1948-1949	s. 121	118	U-3049
58 Księga uchwał Kolegium ZM	1947	s. 14	119	U-3058
59 Regulamin czynności i obrad Kolegium ZM ⁵⁰	1946-1949	s. 44	120	U-3051
60 Protokolarz z posiedzeń ZM	1947	s. 77	121	U-3052
61 Protokoły z posiedzeń ZM	8 X 1947- 30 XII 1948	s. 164	122	U-3053

⁴⁷ Dot. włączenia części Wieprzyc i wyłączenia Os. Poznańskiego. Zaw. mapy: *Erweiterung der Wasserwerke Landsberg 1926 r.* 1:25000; 2. *Landsberg* 1:2500 1926 r.; 3. *Gorzów z projektowanymi zmianami granic* 1:25000 (2 egz.).

⁴⁸ Gazownia, targ, kontrola sanitarna sprzedaż mebli gen. Jakutowiczowi, podanie prezydenta o pozwolenie na broń, choroby zakaźne, rozminowanie Gorzowa.

⁴⁹ Osadnictwo, handel, rzemiosło, przemysł, rolnictwo i in.

⁵⁰ M.in. protokoły z posiedzeń ZM z 1949 r.

62 Protokoły z posiedzeń ZM	71 1948- 24 V 1950	s. 267	126	U-3057
63 Protokoły obrad i uchwały ZM	1947-1948	s. 51	123	U-3054
64 Ewidencja osobowa członków organów kolegialnych	1947-1949	s. 70	124	U-3055
65 Materiały na posiedzenia ZM	1948	s. 878	125	U-3056
66 Protokół z konferencji prezydentów miast odbytej 20 maja 1948 w Ministerstwie Ziem Odzyskanych	1948	s. 75	127	U-3058
67 Sprawozdania ⁵¹	1947	s. 292	128	U-3059
68 Sprawozdania z działalności ZM	1948-1949	s. 35	129	U-3060
69 Sprawy wyborów do ciał państwowych i sanorządowych	1947	s. 5	130	U-3061
70 Sprawy skarg, zażaleń i interwencji prasowych ⁵²	1947-1950	s. 56	131	U-3062
71 Sprawy reprezentacyjne	1948	s. 75	s. 132	U-3063
72 Sprawy różne ⁵³	1947-1948	s. 192	133	U-3064
73 Zbiór plakatów ⁵⁴	1946-1950			

ODDZIAŁ ADMINISTRACYJNY

Referat Apropowizacyjny

74 Okólniki, zarządzenia, korespondencja	1945	s. 97	144	U-3074
75 Statystyka według zarządzeń ogólnych	1945	s. 5	145	U-3075
76 Sprawy świadczeń rzeczowych	1946	s. 50	146	U-3076

Referat Ogólno-Administracyjny

77 Rejestr rowerów	1945-1946	s. 82	368	
--------------------	-----------	-------	-----	--

ODDZIAŁ SPOŁECZNO-POLITYCZNY

Referat Społeczno-Polityczny

78 Sprawy społeczno-polityczne-ogólne	1945-1946	s. 126	49	U-2980
79 Sprawy narodowościowo-wyznaniowe	1945-1946	s. 16	50	U-2981
80 Sprawy wyznaniowe	1945-1946	s. 5	51	U-2982
81 Mniejszości narodowe	1945-1946	s. 316	52	U-2983
82 Sprawy mniejszości narodowych ⁵⁵	1949	s. 2	53	U-2984

⁵¹ M.in. sprawozdania inst. kultury: Teatru, Biblioteki, Muzeum.

⁵² M.in. Plakat ZM o otwarciu Łaźni (1947 r.). Dot. także Szpitala Miejskiego.

⁵³ M.in. sprawozdanie Państw. Instytutu Weterynaryjnego Oddz. w Gorzowie.

⁵⁴ 77 plakatów, dot.: kultury, sportu, obchodów świąt, zarządzeń i obwieszczeń o wyrokach sądowych.

⁵⁵ Wykaz Niemców zamieszkałych w Gorzowie.

83 Sprawy rehabilitacji volksdeutschów	1945-1946	s. 101	54	U-2985
84 Sprawy volksdeutschów	1949	s. 7	55	U-2986
85 Sprawy repolonizacji, współzycia ludności i repatriacji	1949	s. 53	56	U-2987
86 Sprawy różne [dot. uzyskania obywatelstwa]	1949	s. 40	57	U-2988
87 Sprawy cudzoziemców i obywatelstwa	1949	s. 12	Poufne	
88 Sprawy cudzoziemców	1949	s. 41	58	U-2989
89 Sprawy paszportów zagranicznych	1949	s. 35	59	U-2990
90 Współdział w akcji poszukiwania rodzin	1949	s. 24	60	U-2991
91 Zmiana nazwisk	1945-1946	s. 10	61	U-2992
92 Partie polityczne ⁵⁶	1945-1949	s. 189	62	U-2993
93 Partie polityczne legalne	1946-1949	s. 42	63	U-2994
94 Kontakt z Oddziałem Informacji i Propagandy	1945-1946	s. 13	64	U-2995
95 Instrukcja szkoleniowa	1949	s. 55	Poufne	
96 Sprawy kontroli prasy, publikacji i widowisk	1949	s. 137	65	U-2996
97 Strajki ⁵⁷	1946	s. 4	66	U-2997
98 Zezwolenia na broń	1945-1946	s. 28	67	U-2998
99 Sprawy kwest i zbiorów publicznych	1945-1946	s. 94	68	U-2999
100 Związki zawodowe i cechy rzemieślnicze	1945-1946	s. 252	69	U-3000
101 Sprawy organizacyjne Cechu Rzemiosł Różnych w Gorzowie Wlkp.	1948-1950	s. 139		
102 Rejestr stowarzyszeń i związków ⁵⁸	1949	s. 3		
103 Sprawy stowarzyszeń i związków	1945-1946	s. 30	70	U-3001
104 Sprawy stowarzyszeń i związków ⁵⁹	1949	s. 260	71	U-3002
105 Miejska Komenda Milicji Obywatelskiej - rozkazy dzienne, protokoły, wykazy posterunków i in. ⁶⁰	1945	s. 344	72	U-3003
106 Powiatowy Urząd Bezpieczeństwa Publicznego	1945-1947	s. 78	73	U-3004
107 Związek Żołnierzy Frontowych	1945	s. 1	74	U-3005
108 Związek Walki Młodych	1945-1946	s. 5	75	U-3006
109 Organizacja Młodzieży „Tur”	1945	s. 12	76	U-3007
110 Związek byłych Więźniów Politycznych	1945-1946	s. 6	77	U-3008
111 Związek Inwalidów Wojennych	1945-1946	s. 12	78	U-3009
112 Polski Związek Zachodni Oddział w Gorzowie	1945-1946	s. 4	79	U-3010
113 Towarzystwo Łowieckie w Gorzowie	1945	s. 1	80	U-3011

⁵⁶ M. in. wykaz zatrudnionych nauczycieli.

⁵⁷ Strajk w tartaku w Gorzowie.

⁵⁸ Dot. klubów sportowych.

⁵⁹ Jest tylko mikrofilm.

⁶⁰ M.in. łapanka na Niemców; informacje o F. Walczaku.

114 Chór Kościelny przy parafii „Chrystusa Króla”	1946	s. 1	81	U-3012
115 Związek Powiatowy Osadników Wojskowych	1946	s. 3	82	U-3013
116 Towarzystwo Przyjaciół Żołnierza	1946	s. 1	83	U-3014
117 Centralny Komitet Opieki Społecznej	1945	s. 4	84	U-3015
118 Protokoły z zebrań Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży w Gorzowie	1947-1949	s. 133	85	U-3016
119 Zarządzenia i sprawozdawczość ⁶¹	1949	s. 148	Poufne	
120 Ewidencja pracowników	1949	s. 21	Poufne	

ODDZIAŁ OSIEDLEŃCZY

121 Okólniki i zarządzenia władz przełożonych i własne	1947	s. 28	147	U-3077
122 Przepisy i zarządzenia ogólne	1948	s. 26	148	U-3078
123 Zarządzenia i okólniki	1949	s. 45	149	U-3079
124 Zarządzenia i przepisy prawne	1949-1950	s. 26	150	U-3080
125 Zarządzenia i okólniki dot. usprawnienia akcji uwłaszczenia rolnego	1949	s. 98	151	U-3081
126 Przepisy i zarządzenia	1950	s. 36	152	U-3082
127 Zarządzenia Ekspozytury Urz. Wojew. w sprawie przekazywania mienia nierolniczego w trybie dekretu z dn. 6 grudnia 1946 r.	1947-1948	s. 101	153	U-3083
128 Zarządzenia i osadnictwo w strefie nadgranicznej	1949	s. 10	Poufne	
129 Wykazy nieruchomości wyłączonych w trybie art. 2 dekretu z dn. 6 XII 1946 r.	1946	s. 73	154	U-3084
130 Spis nieruchomości położonych w mieści	1947-1950	s. 893	155	U-3085
131 Wykaz nieruchomości ogłoszonych w Poznańskim Dzienniku Wojew. a nie przekazanych	1949	s. 57	156	U-3086
132 Wnioski na obiekty dla instytucji	1947-1948	s. 26	157	U-3087
133 Książka ewidencyjna przyjętych wniosków na nabycie nieruchomości	1948	s. 75	385	
134 Wykaz nieruchomości zajmowanych przez Kurię Administr. Apostolskiej	1945 (?)	s. 1	158	U-3088
135 Przekazanie nieruchomości Szkole Muzycznej	1950	s. 3		
136 Protokoły zdawczo-odbiorcze dotyczy nieruchomości	1947-1950	s. 25	159	U-3089
137 Wyciągi z matrykul	1947	s. 21	160	U-3090

⁶¹ M.in. wykazy Niemców, sprawy kościołów.

138 Wyciągi z matrykul (kartoteka nieruchomości nierolniczych sprzedanych) ⁶²	1948	s. 149	161	U-3091
139 Współdział w wprowadzaniu osadników i czuwanie nad prawidłowością akcji osiedleńczej	1947	s. 55	162	U-3092
140 Różne sprawy i wykazy związane z akcją osiedleńczą	1946-1948	s. 139	163	U-3093
141 Instrukcja w spr. realizacji przepisów dekretu z dn. 6.XII.1946 o przekazywaniu mienia nierolniczego	1948	s. 22	164	U-3094
142 Protokoły Komisji Osadnictwa Nierolniczego	1948-1949	s. 44	165	U-3095
143 Wojew. Komisja Klasyfikacyjno-Szacunkowa	1948-1949	s. 45	166	U-3096
144 Poznański Dziennik Wojewódzki (dot. nieruchomości w Gorzowie)	1948-1950	167		
145 Kontrole Referatu Osiedleńczego	1948-1949	s. 34	168	U-3097
146 Instrukcja w sprawie realizacji przepisów z dn. 6 XII 1946 r. dot. działalności komisji osadnictwa nierolniczego	1948-1949	s. 54	169	U-3098
147 Nadzór nad osadnictwem rolnym	1948	s. 27	170	U-3099
148 Sprawy związane z działalnością Komisji Osadnictwa	1948-1950	s. 94	171	U-3100
149 Sprawy związane z Komisją Osadnictwa Rolnego	1948	s. 80	172	U-3101
150 Sprawy związane z akcją osiedleńczą	1948	s. 224	173	U-3102
151 Współdział w sprowadzaniu osadników	1948	s. 205	174	U-3103
152 Notyfikacja i wnioski o wyłączenie obiektów nierol.	1948	s. 66	175	U-3104
153 Protokół odprawy okresowej powiatowych referatów osiedleńczych Ziemi Lubuskiej	1948	s. 39	176	U-3105
154 Protokoły plenarnych posiedzeń Wojew. Komisji Klasyfikacyjno-Szacunkowej	1948-1949	s. 255	177	U-3106
155 Protokoły z posiedzeń ścisłego Zespołu Wojew. Komisji Klasyfikacyjno-Szacunkowej	1948-1950	s. 205	178	U-3107
156 Wnioski o przekazanie nieruchomości (dla urzędów, instytucji i przedsiębiorstw) ⁶³	1948-1949	s. 114	179	U-3108
157 Opieka nad osadnikami (kredyty, przydziały, odbudowa)	1948	s. 31	180	
158 Wykazy osób pozbawionych prawa zamieszkania	1949	s. 30	Poufne	

⁶² Zawiera mapy geodezyjne nieruchomości.

⁶³ Plan okolic „Stilonu”, Elektrowni i Szpitala Psychiatrycznego.

159 Wykaz osadników, którzy ubiegają się o nabycie nieruchomości	1948	s. 4	386	
160 Sprawy osadnictwa rolnego	1948	s. 52	181	U-3109
161 Trudności osiedleńcze	1949	s. 16	182	U-3110
162 Skierowania na osiedlenie	1949	s. 27	183	U-3111
163 Skierowania rodzin na osiedlenie	1949	s. 19	183a	
164 Wykazy rodzin osiedlonych i zrzekających się gospodarstw	1949	s. 11	184	U-3112
165 Wykaz nieruchomości zajmowanych przez władze i urzędy państwowe	1950	s. 6	185	U-3113
166 Koordynacja polityki kwaterunkowej z akcją osiedleńczą w miastach	1950	s. 4	186	U-3114
167 Wykaz budynków pomieckich	1946 (?)	s. 49	187	U-3115
168 Ewidencja repatriantów w Gorzowie	25 V-22 IX 1945s.	48	188	U-3116
169 Ewidencja repatriantów w Gorzowie	22 IX 1945			
	- 2 IX 1946	s. 84	189	U-3117
170 Repatriacja ludności niemieckiej	1947	s. 35	190	U-3118
171 Sprawy repatriacji, zarządzenia i sprawozdawczość ⁶⁴	1948	s. 156	Poufne	
172 Kronika osiedla (dla „repatriantów niemieckich”)	1947-1948	s. 95	377	
173 Zestawienia dot. nieruchomości	1948 (?)	s. 50	191	U-3119
174 Kwartalny plan pracy	1948-1949	s. 11	192	U-3120
175 Sprawozdawczość	1948	s. 100	193	U-3121
176 Sprawozdania	1948-1949	s. 58	194	U-3122
177 Odprawa z dn. 27-28 V 1949 r. w UWP. Sprawozdanie Referatu	1949	s. 11	195	U-3123
178 Sprawozdawczość i plany	1949-1950	s. 102	196	U-3124
179 Skorowidz wniosków notyfikacyjnych formalnych	1949	s. 25	197	U-3125
180 Raporty inwestycyjne	1949	s. 11	198	U-3126
181 Realizacja zarządzeń polustracyjnych	1948-1949	s. 6	199	U-3127
182 Plan szkolenia personelu Oddziału Osiedleńczego	1949	s. 4	200	U-3128
183 Plan szkolenia personelu Oddziału Osiedleńczego	1949	s. 8	201	U-3129
184 Plan szkolenia personelu Oddziału Osiedleńczego	1949	s. 4	202	U-3130
185 Plan szkolenia personelu Oddziału Osiedleńczego	1949	s. 3	203	U-3131
186 Skorowidz ulic miasta Gorzowa	1948	s. 58	204	U-3132

⁶⁴ Dot. m.in. „Osiedla dla repatriantów niemieckich”.

187 Rękopis ołówkowy pt. „Analiza wyznaniowa miasta Gorzowa”	1949 (?)	s. 4	205	U-3133
188 Akta nieruchomości nierolniczej podlegającej przekazaniu w trybie dekretu z dn. 6 XII 1946 r. Ulice na litery A-C	1948		378	
189 Akta nieruchomości nierolniczej podlegającej przekazaniu w trybie dekretu z dn. 6 XII 1946 r. Ulice na litery D-J	1948		378	
190 Akta nieruchomości nierolniczej podlegającej przekazaniu w trybie dekretu z dn. 6 XII 1946 r. Ulice na literę K	1947-1950		379	
191 Akta nieruchomości nierolniczej podlegającej przekazaniu w trybie dekretu z dn. 6 XII 1946 r. Ulice na litery Ł-O	1948-1950		379	
192 Akta nieruchomości nierolniczej podlegającej przekazaniu w trybie dekretu z dn. 6 XII 1946 r. Ulice na literę P	1948		380	
193 Akta nieruchomości nierolniczej podlegającej przekazaniu w trybie dekretu z dn. 6.12.1946. Ulice na litery R-Ś	1948		381	
194 Akta nieruchomości nierolniczej podlegającej przekazaniu w trybie dekretu z dn. 6 XII 1946 r. Ulice na literę T	1948		382	
195 Akta nieruchomości nierolniczej podlegającej przekazaniu w trybie dekretu z dn. 6 XII 1946 r. Ulice na literę T	1948		382	
196 Akta nieruchomości nierolniczej podlegającej przekazaniu w trybie dekretu z dn. 6 XII 1946 r. Ulice na literę W	1948		383	
197 Akta nieruchomości nierolniczej podlegającej przekazaniu w trybie dekretu z dn. 6 XII 1946 r. Ulice na literę W	1948		383	
198 Akta nieruchomości nierolniczej podlegającej przekazaniu w trybie dekretu z dn. 6 XII 1946 r. Ulice na literę W	1948		384	
199 Akta nieruchomości nierolniczej podlegającej przekazaniu w trybie dekretu z dn. 6 XII 1946 r. Ulice na litery Z-Ż	1948	,	384	
200 Sprawy różne ⁶⁵	1947	s. 79	206	U-3134
201 Sprawy różne (korespondencja)	1948	s. 127	207	U-3135
202 Spisy spraw Referatu Osiedleńczego	1947-1949		208	U-3136
203 Spisy spraw Referatu Osiedleńczego	1949		210	
204 Spisy spraw Referatu Osiedleńczego	1948-1949		209	

⁶⁵ M.in. wykazy zatrudnionych Niemców.

ODDZIAŁ WOJSKOWY

205 Sprawozdania z przeprowadzonego poboru, materiały dot. obowiązków przedpoborowych	1948	s. 95	322	Poufne
206 Sprawozdania z przeprowadzonego poboru, materiały dot. obowiązków przedpoborowych	1949	s. 29	323	Poufne
207 Sprawozdania z przeprowadzonego poboru, materiały dot. obowiązków przedpoborowych	1950	s. 5	326	Poufne
208 Akta spraw ogólnio-organizacyjnych	1949	s. 145	324	Poufne
209 Akta spraw ogólnio-organizacyjnych	1949-1950	s. 27	325	Poufne

ODDZIAŁ FINANSOWY**Referat Budżetowy**

210 Roczne sprawozdanie rachunkowe	1945-1946	s. 49	211	U-3137
211 Dotacje i subsydia dla Zarządu Miejskiego	1945-1946	s. 200	212	U-3138
212 Sprawa dotacji i subsydiów dla gminy	1947	s. 60	213	U-3139
213 Protokoły zdawczo-odbiorcze Wydziału Finansowego	1947-1949	s. 39	214	U-3140
214 Sprawozdania Wydziału Finansowego	1947-1948	s. 109	215	U-3141
215 Budżet administracyjny Zarządu Miejskiego	1947	s. 157	134	U-3065
216 Budżet administracyjny Zarządu Miejskiego	1947	s. 216	135	
217 Budżet dodatkowy Zarządu Miejskiego	1948	s. 51	136	U-3066
218 Budżet administracyjny Zarządu Miejskiego	1949	s. 196	137	U-3067
219 Dodatkowy budżet administracyjny Zarządu Miejskiego	1949	s. 178	138	U-3068
220 Dodatkowy budżet administracyjny Zarządu Miejskiego	1949	s. 95	139	U-3069
221 Budżet administracyjny – dodatkowy Zarządu Miejskiego	1949	s. 60	216	U-3142
222 Budżet Zarządu Miejskiego	1950	s. 107	140	U-3070
223 Budżet Zarządu Miejskiego	1950	s. 140	369	

Referat Podatkowy

224 Sprawy podatkowe ogólne	1947-1949	s. 179	217	U-3143
-----------------------------	-----------	--------	-----	--------

Referat Gospodarczy

225 Okólniki, zarządzenia, pisma okólne, zarządzenia władz przełożonych i własne	1947	s. 37	113	U-3044
---	------	-------	-----	--------

ODDZIAŁ ZDROWIA

226 Okólniki	1945	s. 77	219	U-3145
227 Zarządzenia dot. ubezpieczalni społecznej	1946-1950	s. 55	220	U-3146
228 Okólniki dot. ubezpieczalni społecznej	1948	s. 117	221	U-3147
229 Pisma okólne dot. ZUS	1948	s. 82	222	U-3148
230 Okólniki i instrukcje dot. ubezpieczalni społecznej	1949	s. 53	223	U-3149
231 Okólniki i zarządzenia dot. ZUS	1949	s. 82	224	U-3150
232 Okólniki dot. ZUS	1949-1950	s. 524	225	U-3151
233 Zarządzenia i okólniki dot. ubezpieczalni społecznej	1950	s. 29	226	U-3152
234 Sprawozdania z działalności Ubezpieczalni Społecznej	1945-1946	s. 33	227	
235 Budżety, sprawozdania z działalności Ubezpieczalni Społecznej	1948-1949	s. 204	228	U-3153
236 Budżet Ubezpieczalni Społecznej	1949	s. 81	229	U-3154
237 Sprawozdanie statystyczne	1949	s. 359	230	U-3155
238 Statystyka i planowanie	1949	s. 219	231	U-3156
239 Sprawozdania Referatu Zdrowia zlecnictwa	1949	s. 192	232	U-3157
240 Protokoły posiedzeń i konferencji w Ubezpieczalni Społecznej i inne pisma	1949	s. 55	233	U-3158
241 Zestawienia rachunków majątkowych Ubezpieczalni Społecznej	1948	s. 4	234	U-3159
242 Przejęcie aptek w Gorzowie przez ZUS i zapewnienie opieki lekarskiej	1946	s. 112	235	U-3160
243 Stowarzyszenia i związki działające na polu zdrowia	1947	s. 7	236	U-3161
244 Zakłady lecznicze	1946-1947	s. 227	237	U-3162
245 Zaopatrzenie ludności w wodę	1946-1947	s. 13	238	U-3163
246 Lecznictwo zakładowe i uzdrowiskowe	1949	s. 17	239	U-3164
247 Sprawy organizacji służby zdrowia	1948-1949	s. 113	240	U-3165
248 Sprawy personalne	1945	s. 122	372	
249 Sprawy personalne personelu medycznego	1947	s. 138	373	

ODDZIAŁ OPIEKI SPOŁECZNEJ

250 Miejska Komisja Opieki Społecznej	1949	s. 33	218	U-3144
251 Sprawozdania statystyczne ⁶⁶	1947	s. 104	374	
252 Sprawozdania statystyczne	1948	s. 126	375	
253 Sprawozdania statystyczne	1949	s. 98	376	

ODDZIAŁ TECHNICZNY**Referat Budownictwa**

254 Okólniki, zarządzenia i rozporządzenia	1945	s. 54	241	U-3166
255 Okólniki i zarządzenia	1947	s. 20	242	U-3167
256 Okólniki, pisma okólnie, zarządzenia	1947	s. 2	243	U-3168
257 Okólniki, pisma okólnie, zarządzenia władz przełożonych	1948	s. 45	244	U-3169
258 Okólniki, pisma okólnie, zarządzenia	1949	s. 104	245	U-3170
259 Sprawozdania ⁶⁷	1945	s. 39	246	U-3171
260 Sprawozdania	1946	s. 149	247	U-3172
261 Sprawozdania	1947	s. 107	248	U-3173
262 Inwentaryzacja i zabezpieczenie mat. budowlanych	1946	s. 1	249	U-3174
263 Inwentaryzacja i zabezpieczenie mat. budowlanych.	1946	s. 58	250	U-3175
264 Opracowania kosztorysów i projektów wstępnych i wykonanych przy budowlach miejskich	1948	s. 98	251	U-3176
265 Sprawy przeciwpowodziowe	1946	s. 52	252	U-3177
266 Sprawy personalne pracowników Wydziału Budowlanego	1946	s. 453	253	U-3178
267 Raporty dot. zatrudnienia	1948-1949	s. 85	254	U-3179
268 Korespondencja ogólna	1945	s. 499	255	U-3180

Referat Nadzoru Budowlanego

269 Okólniki	1946	s. 13	256	U-3181
270 Pisma okólnie i inne zarządzenia	1946	s. 170	257	U-3182
271 Okólniki, pisma okólnie, zarządzenia władz przełożonych i własne	1947	s. 34	258	U-3183
272 Pisma okólnie	1947	s. 42	259	U-3184
273 Okólniki	1947	s. 82	260	U-3185
274 Inne zarządzenia	1947	s. 45	261	U-3186

⁶⁶ Dot. zatrudnienia.

⁶⁷ Kilka pism z kwietnia 1945 r. w jęz. niemieckim; wykazy „starszych ulic”, podział miasta na 4 dzielnice.

275 Okólniki, pisma okólnie, zarządzenia władz przełożonych i własnych	1948	s. 60	262	U-3187
276 Okólniki, pisma okólnie, zarządzenia władz przełożonych i własne	1949	s. 96	263	U-3188
277 Oszacowanie zniszczonych budowli na terenie miasta	1945	s. 2	264	U-3189
278 Oszacowanie zniszczonych budowli na terenie miasta	1946	s. 22	265	U-3190
279 Oszacowanie zniszczonych budowli na terenie miasta	1947	s. 16	266	U-3191
280 Sprawy odbudowy w ogólności (plany inwestycyjne)	1946	s. 120	267	U-3192
281 Sprawy odbudowy w ogólności ⁶⁸	1947	s. 63	268	U-3193
282 Sprawy odbudowy miasta	1949	s. 24	269	U-3194
283 Zezwolenia na budowę ⁶⁹	1946	s. 73	270	U-3195
284 Zezwolenia na budowę	1947	s. 55	271	U-3196
285 Sprawozdania statystyczne ⁷⁰	1947	s. 59	272	U-3197
286 Prowadzenie statystyki ocen materiałów budowlanych i robocizny oraz statystyki ruchu budowlanego	1947-1948	s. 20	273	U-3198
287 Prowadzenie statystyki ocen materiałów budowlanych i robocizny oraz statystyki ruchu budowlanego	1949	s. 165	274	U-3199
288 Blok mieszkalny ul. Towarowa 11 i 12 ⁷¹	1946	s. 17	275	U-3200
289 Plan inwestycyjny (do zatwierdzenia)	1948	s. 64	276	U-3201
290 Wyciąg matrykuł	1946	s. 152	277	U-3202
291 Wyciąg matrykuł z ksiąg podatku gruntowego	1947	s. 30	278	U-3203
292 Sprawy podziału kredytów na wydatki budowlane	1948	s. 32	279	U-3204
293 Opłaty administracyjne i stempłowe	1946	s. 23	280	U-3205
294 Nadzór nad urządzeniami reklamowymi ze względu na bezpieczeństwo publiczne i estetykę ⁷²	1948	s. 21	281	U-3206
295 Nadzór nad urządzeniami reklamowymi ze względu na bezpieczeństwo publiczne i estetykę ⁷³	1947	s. 6	282	U-3207

⁶⁸ M.in. plan sytuacyjny budynków Szpitala Miejskiego. Opis maszyn w Rzeźni Miejskiej.

⁶⁹ M.in. przebudowy wnętrz ul. Chrobrego 27.

⁷⁰ M.in. plan budynku ul. Wybickiego 2, ul. Warszawska 14.

⁷¹ M.in. przekrój budynku i rzuty poziome, plan sytuacyjny.

⁷² Reklama Wytwórni Wód Gaz. i Piwa S. Skrzypczak i Zakładu Fotograficznego na ul. Chrobrego 32, kawiarni „Storrada”.

⁷³ M.in. rys. elewacji budynku ul. Chrobrego 27.

296 Zatwierdzenia wszelkich innych spraw związanych z inspekcją budowlaną	1947	s. 38	283	U-3208
297 Sprawy opieki nad zabytkami	1948	s. 1	284	U-3209
298 Protokoły Komisji Odgruzowania Miasta	1948-1949	s. 39	285	
299 Komisja Odgruzowania Miasta	1948-1949	s. 14	286	U-3210
300 Rejestracja osób technicznych (rejestry rzemieślników) ⁷⁴	1946-1947	s. 180	287	U-3211
301 Różne [dot. także herbu Gorzowa] ⁷⁵	1948	s. 98	288	U-3212
302 Różne ⁷⁶	1948	s. 115	289	U-3213

Referat Ogrodnictwa Miejskiego

303 Okólniki, pisma okólnie, zarządzenia władz przełożonych i własnych	1949	s. 39	318	U-3242
304 Grobownictwo wojenne ⁷⁷	1947	s. 31	319	U-3243
305 Akcja skomasowania mogił żołnierzy radzieckich	1948	s. 31	320	U-3244
306 Grobownictwo wojenne	1949	s. 67	321	U-3245
307 Grobownictwo wojenne ⁷⁸	1949	s. 84	322	U-3246
308 Zadrzewienie ulic i placów	1949	s. 14	323	U-3247
309 Sprawa ogrodów miejskich	1949	s. 85	324	U-3248
310 Ogródki działkowe (organizacja i nadzór)	1947	s. 4	325	U-3249
311 Inicjatywa, organizacja i nadzór akcji ogrodów działkowych	1948	s. 9	326	U-3250
312 Inicjatywa, organizacja i nadzór akcji ogrodów działkowych	1949	s. 2	327	U-3251
313 Sprawy osobowe	1948	s. 33	328	U-3252
314 Sprawy osobowe	1948	s. 55	329	U-3253
315 Sprawy osobowe	1949	s. 66	330	U-3254
316 Sprawy różne (w tym zarządzenia)	1947	s. 4	331	U-3255

Referat Drogowo-Mostowy

317 Zarządzenia ogólne	1947	s. 12	293	U-3217
318 Sprawozdania	1945	s. 2	294	U-3218
319 Sprawozdania	1946	s. 119	295	U-3219
320 Sprawozdania z gospodarki drogowej i statystyka	1947	s. 208	296	U-3220

⁷⁴ M.in. plakat o przymusowej rejestracji rzemieślników z 1946 r

⁷⁵ M.in. projekty herbu Gorzowa (2 rysunki).

⁷⁶ M.in. sprawozdania.

⁷⁷ M.in. spisy grobów żołn. radz. i grobów cudzoziemców; plan cmentarza ul. 30 Stycznia i ul. Przemysława. Plan miasta z zaznaczonymi cmentarzami.

⁷⁸ Plan Gorzowa z zazn. cmentarzami. Wykazy grobów żołn. radz. Wykazy pochowanych Niemców.

321 Drogi	1945	s. 113	297	U-3221
322 Drogi ⁷⁹	1946	s. 154	298	U-3222
323 Analiza gospodarki drogowej	1949	s. 14	299	U-3223
324 Sprawy budowy dróg i przebudowy dróg	1947	s. 14	300	U-3224
325 Sprawy budowy dróg i przebudowy dróg	1947	s. 8	301	U-3225
326 Sprawy konserwacji dróg ⁸⁰	1947	s. 10	302	U-3226
327 Sprawy konserwacji dróg	1947	s. 19	303	U-3227
328 Sprawy sieci drogowej dróg państwowych	1948	s. 15	304	U-3228
329 Opracowywanie warunków przetargów na roboty drogowe ⁸¹	1948	s. 12	305	U-3229
330 Budowa i utrzymywanie dróg, placów i mostów ⁸²	1948	s. 52	306	U-3230
331 Ułożenie kabla ziemnego ⁸³	1949	s. 3	307	U-3231
332 Znaki drogowe, ułożenie kabla ziemnego ⁸⁴	1949	s. 10	308	U-3232
333 Budżet drogowy i sprawy finansowe	1947	s. 14	309	U-3233
334 Sprawy dróg i mostów ⁸⁵	1949	s. 115	310	U-3234
335 Mosty	1945	s. 46	311	U-3235
336 Sprawy mostowe	1947	s. 42	312	U-3236
337 Sprawy wodne	1948-1949	s. 13	313	U-3237
338 Sprawy personalne	1947	s. 19	314	U-3238
339 Sprawy ogólne (okólniki)	1945	s. 30	315	U-3239
340 Sprawy ogólne ⁸⁶	1946	s. 131	316	U-3240
341 Korespondencja ogólna ⁸⁷	1949	s. 20	317	U-3241

ODDZIAŁ MAJĄTKU PRZEDSIĘBIORSTW

Referat Przedsiębiorstw Miejskich

342 Sprawy ogólne (regulamin Biura ZM)	1947	s. 60	86	U-3017
343 Sprawy ogólne, sprawozdania kwartalne (gazownia, wodociągi, stacja ścieków)	1947	s. 13	87	U-3018
344 Sprawy ogólne	1947	s. 8	88	U-3019
345 Sprawozdania miesięczne przedsiębiorstw miejskich	1948	s. 112	89	U-3020

⁷⁹ M.in. plan okolic ul. Sikorskiego i Dworcowej.

⁸⁰ M.in. plan Gorzowa 1:100.000.

⁸¹ M.in. plan przebiegu kabla nisk. nap. (centrum Gorzowa).

⁸² M.in. plan okolic „Sulontu” i ciepłowni 1:1000, plan urządzenia pomostu dla Tartaku Państw. w Gorzowie 1:100.

⁸³ M.in. plan ułożenia kabla ul. Paderewskiego.

⁸⁴ Plan przebiegu kablaokol. ul. Drzymały 1:500, ul. Wasilewskiej 1:500.

⁸⁵ Plan odbudowy ul. Armii Czerwonej 1:50000.

⁸⁶ M.in. plan Gorzowa 1:100.000.

⁸⁷ M.in. plan mostu na Warcie 1:1000.

346 Sprawy ogólne związane z prowadzeniem zakładów użyteczności publicznej	1948	s. 19	90	U-3021
347 Sprawy różne	1948	s. 502	91	U-3022
348 Zarząd Nieruchomości Miejskich	1947	s. 61	92	U-3023
349 Sprawy Zarządu Nieruchomości Miejskich	1948	s. 658	93	U-3024
350 Miejska Komunikacja Publiczna	1948	s. 4	94	U-3025
351 Gazownia, wodociągi, stacja ścieków	1947	s. 119	95	U-3026
352 Sprawozdania miesięczne Wodociągów i Kanalizacji. Sprawozdania dzienne Stacji Pomp	1947	s. 48	96	U-3027
353 Sprawy Gazowni Miejskiej i Wodociągów	1948	s. 265	97	U-3028
354 Sprawy Zakładu Oczyszczania Miasta i Taborów Miejskich	1947	s. 6		U-3029
355 Zakład Oczyszczania Miasta	1948	s. 80	99	U-3030
356 Zestawienia dochodów i wydatków Zakładów Oczyszczania Miasta	1948	s. 14	100	U-3031
357 Sprawozdania z działalności Łaźni Miejskiej	(1945) 1947	s. 30	101	U-3032
358 Ogrody Miejskie - sprawy różne	1947	s. 7	102	U-3033
359 Sprawy Ogrodów Miejskich	1948	s. 28	103	U-3034
360 Sprawy Lasów Miejskich	1947	s. 231	104	U-3035
361 Sprawy Lasów Miejskich	1948	s. 197	105	U-3036
362 Rzeźnia Miejska	1946	s. 53	106	U-3037
363 Sprawy Rzeźni Miejskiej	1947	s. 7	107	U-3038
364 Sprawy Rzeźni Miejskiej	1948	s. 86	108	U-3039
365 Stolarnia Miejska (sprawy osobowe, sprawy różne)	1947	s. 36	109	U-3040
366 Sprawy Stolarni Miejskiej	1948	s. 24	110	U-3041
367 Sprawy tartaku w Deszcznie	1947	s. 66	111	U-3042
368 Tartak w Deszcznie	1947-1948	s. 154	112	U-3043

Biuro Pomiarów

369 Okólniki i zarządzenia	1946	s. 34	290	U-3213
370 Okólniki i zarządzenia	1947	s. 30	291	U-3215
371 Zarządzenia i korespondencja	1948	s. 25	292	U-3216

Samodzielny Referat Personalny

372 Kwestionariusze personalne	1945	s. 796	1	U-2932
373 Okólniki i zarządzenia ogólne	1945-1947	s. 72	2	U-2933
374 Okólniki i zarządzenia władz przełożonych i własne	1948	s. 96	3	U-2934
375 Zarządzenia i okólniki własne	1949	s. 70	4	U-2935
376 Okólniki i zarządzenia władz przełożonych	1950	s. 87	5	U-2936

Miejski Urząd Planowania Przestrzennego

377 Okólniki i zarządzenia ⁸⁸	1948	s. 210	332	U-3256
378 Dane ogólne, inwentaryzacja	1948	s. 80	333	U-3257
379 Sprawy budownictwa mieszkaniowego	1948-1949	s. 45	334	U-3258
380 Mienie pouzebne do wykonywania zadań administracji	1948-1949	s. 84	335	U-3259
381 Sprawy ogólnoadministracyjne	1948	s. 4	336	U-3260
382 Korespondencja (dot. obwodnicy)	1948	s. 1	337	U-3261
383 Korespondencja ogólna	1948	s. 4	338	U-3262

Samodzielny Referat Inspekcji Miejskiej

384 Zbiór okólników i zarządzeń władz przełożonych	1946-1949	s. 23	339	U-3263
385 Okólniki i pisma okólne	1946	s. 50	340	U-3264
386 Okólniki i pisma okólne	1947	s. 31	341	U-3265
387 Okólniki, pisma okólne i zarządzenia	1947	s. 126	342	U-3266
388 Okólniki, pisma okólne i zarządzenia władz przełożonych	1948	s. 33	343	U-3267
389 Zarządzenia własne	1948	s. 32	344	U-3268
390 Okólniki, pisma okólne i zarządzenia władz przełożonych i własne ⁸⁹	1949	s. 99	345	U-3269
391 Ewidencja zarządzeń władz przełożonych i własnych	1950	s. 189	346	U-3270
392 Przeprowadzenie wszelkich dochodzeń na zlecenie prezydenta	1947	s. 74	347	U-3271
393 Przeprowadzenie wszelkich dochodzeń na zlecenie prezydenta	1947	s. 448	348	U-3272
394 Podejmowanie inicjatywy wobec prezydenta miasta w zakresie uproszczenia i ulepszenia gospodarki i administracji miejskiej	1947	s. 42	349	U-3273
395 Podejmowanie inicjatywy wobec prezydenta miasta w zakresie uproszczenia i ulepszenia gospodarki i administracji miejskiej	1948	s. 6	350	U-3274
396 Nadzór nad tokiem urzędowania w biurach Zarządu Miejskiego	1947	s. 98	351	U-3275
397 Nadzór nad tokiem urzędowania	1948	s. 227	352	U-3276
398 Nadzór nad tokiem urzędowania w biurach Zarządu Miejskiego oraz przedsiębiorstwach i zakładach	1949	s. 114	353	U-3277

⁸⁸ M.in. statystyka dot. nieruchomości, sprawozdania, informacje.⁸⁹ M.in. sprawozdania z kontroli.

399 Wykonywanie kontroli rachunkowo-kasowej	1948	s. 88	354	U-3278
400 Wykonywanie kontroli rachunkowo-kasowej	1949	s. 288	355	U-3279
401 Przeprowadzenie kontroli administracyjnej, organizacyjnej i finansowej	1950	s. 161	356	U-3280
402 Kwartalne plany pracy	1950	s. 12	357	U-3281
403 Sprawozdania okresowe z działalności Refearatu	1950	s. 28	358	U-3282
404 Sprawy bieżące	1946	s. 145	359	U-3283
405 Sprawy ogólne (protokoły lustracji)	1946	s. 116	360	U-3284
406 Sprawy ogólne	1947	s. 17	361	U-3285
407 Sprawy bieżące i ogólne	1947	s. 133	362	U-3286
408 Wyższe studium administracyjno-prawne	1948	s. 141	363	U-3287
409 Różne	1947	s. 43	364	U-3288
410 Różne ⁹⁰	1948	s. 71	365	U-3289
411 Różne ⁹¹	1950	s. 97	366	U-3290

Miejska Rada Narodowa

Sprawy organizacyjno-administracyjne

412 Okólniki, pisma okólnie, zarządzenia władz przełożonych i własne	1947	s. 284	1	U-3291
413 Okólniki, pisma okólnie, zarządzenia władz przełożonych i własne	1948	s. 282	2	U-3292
414 Okólniki, pisma okólnie, zarządzenia władz przełożonych i własne	1949	s. 312	3	U-3293
415 Powołanie Miejskiej Rady Narodowej (powołania, zawieszenia, kooptacja)	1945-1947	s. 174	4	U-3294
416 Powołania do Miejskiej Rady Narodowej (1946) 1948		s. 113	5	U-3295
417 Powołania do Miejskiej Rady Narodowej	1949	s. 84	6	U-3296
418 Wybór delegatów do wojewódzkiej rady narodowej (okólniki)	1948	s. 57	7	U-3297
419 Delegacje członków MRN. Sprawy reprezentacyjne (organizacja uroczystości)	1950	s. 275	8	U-3298
420 Imienny spis członków MRN	1946	s. 9	9	U-3299
421 Życiorysy członków MRN	1949	s. 82	10	U-3300
422 Listy kandydatów na ławników sądowych	1946-1950	s. 178	11	U-3301
423 Powoływanie i odwoływanie prezydentów	1947-1949	s. 45	12	U-3302
424 Kontrola społeczna Prezydium MRN nad działalnością Prezydenta Miasta i Urzędu	1948	s. 31	13	U-3303

⁹⁰ M.in. sprawozdania.

⁹¹ M.in. sprawozdania.

425 Kontrola działalności oraz nadzór z punktu widzenia legalności, celowości oraz zgodności z właściwą linią Krajowej Rady Narodowej	1948	s. 2	14	U-3304
426 Kontrola społeczna Prezydium MRN nad działalnością Prezydenta Miasta i Urzędu	1949	s. 82	15	U-3305
427 Kontrola Zarządu Miejskiego w Gorzowie	1950	s. 113	16	U-3306
428 Planowanie działalności publicznej (budżet, plan świadczeń w naturze itp. zarządzenia)	1947	s. 22	17	U-3307
429 Plan oszczędnościowy na rok 1949	1949	s. 31	18	U-3308
430 Sprawy gospodarcze miasta Gorzowa	1950	s. 154	19	U-3309
431 Statystyki i sprawozdania (z działalności MRN)	1945-1947	s. 16	20	U-3310
432 Miesięczne sprawozdania MRN	1946-1947	s. 63	21	U-3311
433 Sprawozdania z działalności, budżet, sprawozdania rachunkowe i personalne	1948	s. 98	22	U-3312
434 Sprawozdawczość MRN	1949	s. 241	23	U-3313
435 Materiały, rezolucje, pisma i wnioski w sprawach gospodarczych, przemysłowych, rolnych i komunikacyjnych	1945-1947	s. 219	24	U-3314
436 Uchwały podatkowe, finansowe, majątkowe, świadczenia w naturze i drogowe ⁹²	1946-1949	s. 136	25	U-3315
437 Uchwały Kolegium Zarządu Miejskiego	1948	s. 303	26	U-3316
438 Uchwały majątkowe i podatkowe	1949-1950	s. 244	27	U-3317
439 Wolne wnioski i interpelacje z posiedzeń	1948-1949	s. 8	28	U-3318
440 Wnioski Kolegium Zarządu Miejskiego ⁹³	1948	s. 150	29	U-3319
441 Materiały, rezolucje, pisma i wnioski w sprawach gospodarczych, rolnych i komunikacyjnych	1948	s. 276	30	U-3320
442 Wnioski Zarządu Miejskiego	1949	s. 13	31	U-3321
443 Wnioski Kolegium Zarządu Miejskiego	1949	s. 459	32	U-3322
444 Wnioski o upaństwowienie przedsiębiorstw	1947	s. 6	33	U-3323
445 Sprawy poufne – wnioski na odznaczenia	1946-1947	s. 330	34	U-3324
446 Sprawy poufne – korespondencja i wnioski na odznaczenia ⁹⁴	1948	s. 34	35	U-3325

⁹² M.in. sprawozdania Zarządu Miejskiego.

⁹³ M.in. plan Ośrodka Zdrowia na ul. Warszawskiej 28; plan północnej części Gorzowa (Al. Przemysława) 1:5000.

⁹⁴ M.in. wniosek na odznaczenie Z. Kujawskiego (prezydenta).

447 Statuty i regulaminy	1947-1948	s. 42	36	U-3326
448 Komunalna Kasa Oszczędności w Gorzowie – statut organizacyjny	1946	s. 28	37	U-3327
449 Przygotowanie materiałów na posiedzenia MRN (spisy spraw)	1945-1947	s. 26	38	

Protokoły z posiedzeń Miejskiej Rady Narodowej

450 Protokoły z posiedzeń MRN	10 XII 1945- 18 XII 1946	s. 258	41	U-3330
451 Protokoły z posiedzeń MRN	10 XII 1945- 10 IX 1946	s. 160	101	
452 Protokoły z posiedzeń MRN	1947	s. 146	45	U-3334
453 Protokoły z posiedzeń MRN	8 I-10 XII 1947	s. 155	102	
454 Protokoły z posiedzeń MRN	28 I-15 XII 1948	s. 163	102	
455 Protokoły z posiedzeń MRN	1948	s. 162	40	U-3338
456 Protokoły z posiedzeń MRN	25 I-22 XI 1949	s. 183	102	
457 Protokoły z posiedzeń MRN	1949	s. 197	50	U-3339
458 Odpisy uchwał MRN	1946	s. 69	43	U-3332
459 Odpisy uchwał i wyciągi z protokołów z posiedzeń MRN	1946	s. 108	44	U-3333
460 Odpisy uchwał i wyciągi z protokołów z posiedzeń MRN	1947	s. 116	47	U-3336
461 Odpisy uchwał i wyciągi z protokołów z posiedzeń MRN	1947-1948	s. 129	48	U-3337
462 Odpisy uchwał i wyciągi z protokołów z posiedzeń MRN	1949	s. 112	52	U-3341
463 Odpisy uchwał i wyciągi z protokołów z posiedzeń MRN	1950	s. 19	53	U-3342
464 Posiedzenia MRN (zwoływania i sprawozdania z działalności)	1948	s. 4	40	U-3329
465 Protokoły z posiedzeń Prezydium MRN	1946	s. 44	42	U-3331
466 Protokoły z posiedzeń Prezydium MRN	1947-1949	s. 369	46	U-3335
467 Posiedzenia Prezydium MRN (zwoływania i sprawozdania z działalności)	1949	s. 42	51	U-3340
468 Posiedzenia Prezydium MRN (zwoływania i sprawozdania z działalności oraz protokoły)	1948	s. 15	30	U-3328
469 Protokoły z posiedzeń Klubu Radnych PZPR i SD	1949-1950	s. 13	54	U-3343

Komisje MRN

470 Komisja Regulaminowa	1947-1949	s. 141	55	
471 Komisja Oświatowa	1946-1948	s. 151	56	

472 Komisja Dyscyplinarna	1946	s. 17	57
473 Komisja Weryfikacyjna	1946-1948	s. 11	58
474 Komisja Kontroli Społecznej	1947-1948	s. 218	59
475 Komisja Kontroli Społecznej	1947-1950	s. 99	60
476 Komisja Kontroli Społecznej	1948-1949	s. 275	61
477 Komisja Kontroli Społecznej	1948	s. 195	62
478 Komisja Kontroli Społecznej	1948-1949	s. 269	63
479 Komisja Kontroli Społecznej	1949-1950	s. 97	64
480 Komisja Odbudowy Miasta	1946-1947	s. 16	65
481 Komisja Opieki Społecznej	1946-1947	s. 50	66
482 Komisja Ekshumacji Zwłok Żołnierzy Armii Radzieckiej	1948	s. 12	67
483 Komisja Osiedleńcza ⁹⁵	1946-1948	s. 90	68
484 Komitet Obchodu 22 Lipca	1949	s. 27	69
485 Komisja Daniny Narodowej	1946-1948	s. 42	70
486 Komisja Planowania	1948	s. 11	71
487 Komisja Oszczędnościowa	1947-1948	s. 24	72
488 Komisja Finansowo-Budżetowa	1946-1947	s. 85	73
489 Komisja Finansowo-Budżetowa	1948	s. 122	74
490 Komisja Finansowo-Budżetowa	1948-1949	s. 47	75
491 Komisja Finansowo-Budżetowa	1946-1948	s. 111	76
492 Obywatelska Komisja Podatkowa	1947-1949	s. 112	77
493 Komisja Kontroli Cen	1948	s. 6	78
494 Komisja Kontroli Cen	1949-1950	s. 23	79
495 Komisja Kwalifikacyjna	1945-1947	s. 43	80
496 Plan urzędzenia Komisji Kwalifikacyjno- Rejestruacyjnej „Służba Polsce”	1948	s. 2	81
497 Komisja Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej	1950	s. 49	82
498 Komisja Szacunkowa Nieruchomości Miejskich	1946	s. 46	83
499 Czynszowa Komisja Odwoławcza	1949	s. 8	84
500 Komisja Lokalowa	1946-1947	s. 127	85
501 Komisja Lokalowa	1948	s. 57	86
502 Komisja Lokalowa	1949-1950	s. 87	87
503 Komisja Lokalowa	1950	s. 49	88
504 Komisja Klasyfikacyjno-Szacunkowa	1948	s. 11	89
505 Miejska Komisja Usprawnienia Zaopatrzenia	1950	s. 9	90
506 Komisja Rolna	1948-1949	s. 66	91
507 Komisja Rolna	1949-1950	s. 99	92

⁹⁵ M.in. plan budynków zajmowanych przez Ubezpieczalnię Społeczną (okolice ul. Dz. Wrzesińskich).

508 Komisja Opiniotwórcza Okręgowego Urzędu Likwidacyjnego	1948	s. 5	93
509 Miejska Komisja Przeciwpożarowa	1949	s. 38	94
510 Komisja ds. walki z gryzoniami	1946	s. 3	95
511 Komisja Oceny Zwierząt	1947	s. 4	96
512 Komisje nadzwyczajne MRN	1946-1948	s. 71	97
513 Komisja Ziemska, Wojskowa, Drogowa, Oświatowa, Rolna, KKO, Rała Szpitalna	1945-1950	s. 353	98
514 Sprawy różnych kontroli społecznych	1949-1950	s. 88	99
515 Współzawodnictwo komisji MRN	1949	s. 1	100

